

ТОШКЕНТ ХАКИКАТИ

РўЗНОМА 1928 ИЛИ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

1991 йил 28 декабрь • шанба

№ 252 (10.248). Баҳоси 10 тийин.

29 декабрь — Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ва референдуми куни

• Сайловчилар билан учрашув

ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИ, РЕСПУБЛИКАНИНГ ГУЛЛАБ-ЯШНАШИ УЧУН

Ўзбекистон Республикаси Президентлигига номзод И. А. Каримов 27 декабрь куни Тошкентда республика пойтахти меҳнат жамоаларининг, жамоатчилигининг вакиллари билан учрашди.

Учрашувни халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг Раиси А. И. Фозилбеков очди.

Ҳозир биз жуда мураккаб даврни бошимиздан кечирмоқдамиз, деди учрашувда сўзга чиққан И. А. Каримов. Лекин фақат бугунги кунни ўйлаб яшаш мумкин эмас, эртанги кунни кўзлаш, келажакимиз тагин ҳам яхшироқ бўлиши учун ҳамма ишни қилиш лозим. Шу муносабат билан Ўзбекистоннинг мустақиллиги алоҳида аҳамиятга эга бўлади. Мустақиллик республиканинг барча бойликларидан биринчи навбатда унинг ҳудудида яшовчи одамларнинг турмуш даражасини яхшилаш учун фойдаланишга, ачинакам имконият беради. Бунда миллати ёки диний эътиқодидан қатъий на-

зар, шу ерда яшовчи ҳамма одамларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш, халқ аянчаларини, урф-одатларини, миллий маданиятни ривожлантириш зарур. Шу муносабат билан ўз касбига кўра ёшларни тарбиялаётган кишилар учун шарт-шароит яратиб беришнинг нақадар муҳимлиги таъкидланди.

И. А. Каримов олдинги иттифоқдош республикалар билан муносабатларни давом эттириш ва ривожлантириш зарурлиги тўғрисида гапириб, мустақил давлатлар ҳамдўстлиги олдинги иттифоқдан, ундаги марказнинг зўравонлигидан тубдан фарқ қилишини таъкидлади. Эндиликда ҳар бир раҳбар фақат ўз республикаси халқининг иродасига амал қилади, аини пайтда бошқа мустақил давлатлар билан биргалликда муҳим қарорлар қабул қилиш, йиллар давомида тартиб топган иқтисодий алоқаларни ривожлантириш ва мустақамлаш имкониятидан фойдаланади. Ҳамдўстлик узоқ

яшай оладими? Бу саволга вақт жавоб беради. Минскда бўладиган учрашувда жиддий масалаларни ҳал этиш кўзда тутилган.

Мустақиллик йўлида яқинлашиб қолиш мумкин эмас, бошқа давлатлар билан муносабатларни жадал ривожлантириш зарур, деб таъкидланди нутқда. Шу муносабат билан Ўзбекистон ҳукумати делегациясининг яқинда Туркияга қилган ташрифи якунлари таҳлил этилди, у ерда ўзаро манфаатли ҳамкорлик тўғрисида масъулиятли ахдномаларга эришилди.

Нутқда бозор иқтисодиётига ўтиш муаммоларига кўп эътибор берилди. Республика ҳукумати бу масалага ёндашувда кимлардандир нусха олмоқчи эмас. Нарх-навоми эркин қилишдан олдин аҳолининг энг қашшоқ табақалари пухта ижтимоий ҳимоя қилинишига эришиш муҳимдир. Бунинг учун бир қанча чоралар кўрилади: камбағал оилаларга моддий мадад бе-

рилади, бир қанча моллар, шу жумладан, болалар учун чиқарилган моллар нархлари аниқ белгилаб қўйилади. Республика апрель ойига қадар зарур озиқ-овқат билан таъминланганлиги таъкидлаб ўтилди. Пахта ва бошқа миллий бойликларнинг захиралари мавжуд, бу эса зарур молларни харид қилиш учун халқаро бозорга чиқишга имкон беради.

И. А. Каримов ҳозир бўлган кишиларни ва барча тошкентликларни кириб келаётган Янги йил билан табриклади, ҳар бир оиллага муваффақият ва бахт-саодат тилади.

Учрашувда сўзга чиққан меҳнат жамоаларининг вакиллари ҳозирги мураккаб ва масъулиятли даврда республикага вазиятни яхши биладиган, тўғри ечимни топаоладиган, барқарорлигини таъминлашга ва одамларни ўз ортдан эргаштиришга қодир бўлган раҳбар, аиниқса, зарурлигини таъкидладилар. И. А. Каримов худди

шундай ҳислатларга эга, дейилди нутқларда.

Тошкент авиация йишлаб-чиқариш бирлашмаси жамоасининг вакили Р. Абдуразоқов авиасозлар жамоаси президентлигига И. А. Каримов номзодини қўллаб-қувватлаб етмиш мингдан ортиқ имзо тўплаганлигини айтди: Одамлар И. А. Каримовга ишонадилар, чунки унинг меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш, миллатларaro дўстлигини мустақамлаш ва Ўзбекистонда яшаб, меҳнат қилаётган кишиларни янгилаштиришга доир куч-гайратларининг аниқ натижаларини кўриб туришибди. Тошкент муаллимларининг вакиласи Т. Воробьева республика раҳбарияти ва бевосита президентнинг ўзи муаллимларни қўллаб-қувватлаш юзасидан қўрган чораларга юқори баҳо берди. Сўзга чиққан кишилар номзодга сайловчилар номидан топшириқ бердилар.

Учрашув қатнашчилари 29 декабрь куни И. А. Каримов учун овоз беришга даъват этиб, Тошкентнинг барча сайловчиларига мурожаатнома қабул қилдилар.

В. ДРАЧЕВ,
ЎзТАГ мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА БИРЖА ФАОЛИЯТИНИ МУВОФИҚЛАШТИРИШ Тўғрисида

Биржалар фаолиятини такрорлашга барҳам бериш, унга бир томонлама ёндашувга йўл қўймаслик ва уларнинг фаолиятини мувофиқлаштиришни таъминлаш, шунингдек бозор тармоқлари мажмуини ривожлантиришга, ҳўжалик алоқаларини янада мустақамлашга, республикани истеъмол моллари ва моддий-техника ресурслари билан тўлдирishга биржалар қўшадиغان ҳиссани кўпайтириш мақсадида:

1. Республика ҳудудида биржа фаолиятини мувофиқлаштирувчи орган сифатида Биржалар Кенгаши тўзилсин. Белгилаб қўйилсинки, мазкур Кенгаш ҳозирги вақтда Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган биржаларнинг раисларидан ташкил топади.

2. Биржаларни давлат рўй-

хатидан ўтказиш Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги зиммасига юклансин. Шу нарса белгилашсинки, республика ҳудудида янгидан ташкил этиладиган биржалар 1-бандда кўрсатилган Биржалар Кенгаши билан келишиб олинганидан кейингина рўйхатдан ўтказилади.

3. Вазирлар маҳкамаси ушбу фармонни рўёбга чиқаришга оид ташкилий тадбирларни амалга оширсин ва бир ой муддат ичида «Ўзбекистон Республикасида биржа фаолияти тўғрисида»ги Қонун лойиҳасини Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг муҳокамасига тақдим этсин.

Ўзбекистон
Республикасининг
Президенти

И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1991 йил 27 декабрь.

МАРКАЗИЙ САЙЛОВ КОМИССИЯСИДА

Илгари хабар қилинганидек, Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Раёсати Ўзбекистон Республикаси Президенти сайлови ва Республиканинг давлат мустақиллиги тўғрисидаги референдум қандай ўтаётганлигини кузатиш учун бир қанча хорижий мамлакатлардан ва ҳамдўстлик мамлакатларидан кузатувчиларни таклиф қилган эди.

Ана шу тадбирларда иштирок этиш учун Тошкентга қуйидаги мухтор вакиллар келмоқда:

Россия Федерациясидан — А. К. Минитаев — Россия Федерацияси Олий Кенгаши Раёсати гражданлик масала-

лари комиссиясининг аъзоси;

Минскдан — Беларусь Республикаси халқ депутатлари З. В. Пенькова, Р. Н. Самусевич, Г. Г. Гущель;

Тожикистон Республикасидан — Республика Олий Кенгаши комитети раисининг ўринбосари А. Саидов, «Садон мардум» рўзномасининг бош муҳаррири М. Шералиев.

Бугун қуйидаги кузатувчилар келадилар:

АҚШдан — Америка конгрессининг Европадаги хавфсизлик ва ҳамкорлик кенгашига доир комиссиясининг аъзоси жаноб Майкл Окс ва Патриция Карли хоним; Малайзия федерацияси-

дан — Малайзия парламент вакиллар палатаси спикерининг ўринбосари жаноб Туан Хожи Жухар бин Маҳируддин ва парламент аъзоси жаноб Рухани Аҳмад;

Туркия Республикасидан — парламент аъзолари жаноб Раҳми Озер ва жаноб Жавид Сади Пахловон ўғли; Қозоғистон Республикасидан — Республика Олий Кенгаши комитети раисининг ўринбосари М. К. Избанов, Республика халқ депутати Т. Б. Ибраев, ҳуқуқшунослар уюшмасининг президенти С. С. Сартаев.

Келган барча меҳмонлар учун улар ўз ваколатларини амалга оширишларига зарур шароитлар яратилган.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНING МУСТАҚИЛЛИГИ ТАН ОЛИНМОҚДА

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ДАВЛАТ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ТАН ОЛИШ Тўғрисидаги ХАВАРЛАР КЕЛИБ ТУРИБДИ.

Ҳиндистон ҳукумати Ўзбекистон Республикасининг расмий таниш тўғрисида қарор қабул қилди.

Канада Бош Вазири Брайан Малруни Канада Ўзбекистон, Беларусь, Озарбайжон, Арманистон, Қозоғистон, Қирғизистон, Молдова, Тожикистон ва Туркмени-

стонни мустақил давлат сифатида тан олинганлигини эълон қилди.

Австралиянинг Москвадаги Элчихонаси Австралия Бош Вазири мустақил давлатлар ҳамдўстлигининг ўн бир муассиси, шу жумладан Ўзбекистонни таниганлиги-

ни эълон қилди, деб хабар берди.

Австралия яқин вақт ичида ҳамдўстлик аъзолари билан дипломатия муносабатлари ўрнатиш зарурлиги тўғрисида музокара бошлайди.

Миср Араб Республикаси Ўзбекистон, РСФСР, Беларусь, Украина, Арманистон, Озарбайжон, Қозоғистон, Туркменистон, Тожикистон, Қирғизистон, Молдова, Грузия давлатларининг тула мустақиллигини тан олди.

Миср Араб жумҳуриятининг ҳукумати ўзаро манфаатдорлик асосида ана шу давлатларнинг ваколатли идоралари билан дарҳол зарур алоқа ўрнатади.

«Агабичет ва соатбаи»

САНЪАТНИ чин қалбдан севган, бутун умри ва ақлу гидрокини унга бахшида этган. Бахти ва камолотини шу соҳадан излаган кишигина ҳақиқий санъаткор бўлиши мумкин. Ўзбекистон халқ артисти Санъат Девонов том маънода ҳаёт йули ва бахтининг санъатсиз тасаввур қиладимидан инсонлардан биридир.

Санъат аканинг оналари Бибижон ая саҳнада «Аршин мол олон» спектаклидаги Гулчехра ролин уйнаган экан, учинчи кўринишдан кейин томошани тўхтатишга тўғри келган ва ота-онаси муқаддас даргоҳ деб билган бу кошонада бир ўғлон дунёга кўз очди ва унга яхши ният билан «Санъат» деб исм қўйдилар.

У кишининг оталари Солиҳ Девонов Хоразм театрининг асосчиларидан бири бўлиб, актёр ва режиссёр сифатида ижод қилган ҳамда узрқ йиллар давомида театрни бошқарган. Бибижон ая эса ажойиб овоз соҳибаси ва ўз даврининг етакчи актрисаси бўлган. Кўриб турибсизки, Санъат Девонов ўз умрларини халқ хизматига, санъатимиз равнақига бағишлаган фидойи санъаткорларнинг фарзандидир.

Санъат аканинг тили ҳам, оёғи ҳам саҳнада «чиқди». Чақалоқ керак бўлган кўринишларда уни саҳнага кўтариб чиқдилар, кейинчалик болалар ролларида фойдаландилар. Еш-

лигидан кўнғироқдек овози бор эди ва у ўз қўшиқлари билан ҳам саҳна образларига жило берарди. Уйда, театрда ота-онаси ва бошқа актёрларнинг ҳатти-ҳаракатларини кузатар ва улардан нималарнидир илғаб олишга ҳаракат қиларди. Шу тариқа Санъат акадаги санъатга бўлган қайноқ меҳр-муҳаббат гуркираб ўсиб борди, ўзининг истеъдодини кенгроқ намоён қилиш мақсадида тинимсиз изланди. У бирин-кетин «Ревизор»да ошпаз, «Гулсара»да Толибжон, «Армуғон»да Баҳром, «Олтин кўл»да Турсунали, «Тор-мор»да Баҳодир, «Семурғ»да Бунёд,

нада 150 дан ортиқ турли характердаги образлар туркумини яратди. Қаҳрамонларини кучли, буқилмас, мағрур ёки чаққон, қайноқ қалбли қилиб, назик психологик кечинмалар орқали талқин этди, улар ҳатти-ҳаракатларининг мантиқи устида бош қотирди. Санъаткор яратган Навоий, Жомий, Тоҳир, Фрунзе, Карл Моор, Веруний, Ибн Сино, Ҳамлет, Хўжа Насриддин, Мажнун образлари фикримизнинг ёрқин намунаси.

Серқирра ижодкор режиссёр сифатида ҳам фаолият кўрсатди. Жумладан, у «Ўликлар кечирмайди» (Ў-

қилиб келмоқда. «Амирликнинг емирилиши» (режиссёрлар В. Васов ва Л. Файзиёв фильмидаги Шерали — Санъат аканинг экранда яратган илк образидир. Бу фильмдан сўнгра актёр ўз ижодини кино санъати билан чамбарчас боғлади. «Қутлуг қон»да Йўлчи, «Ленин йўлланиши билан» (режиссёр Л. Файзиёв) фильмида Ғофур, «Мафтунингман» (режиссёр И. Аъзамов)да Шариф, «Иккинчи баҳор» (режиссёр Л. Файзиёв)да Абдулло, «Қизил кўм» (режиссёрлар А. Акбархўжаев, А. Ҳамроев)да Жума, Довженко киностудиясида суратга олинган

дов)да институт директори, «Чулоқ дарвиш» (режиссёр В. Аҳадов, Ежов Киш)да Амир Насрулло ва яна бир қанча фильмлардаги ушоқ роллар Санъат Девоновнинг ўзбек киноси равнақига қўшган ҳиссаси салмоқли эканлигини кўрсатади. 1991 йили эса актёрнинг кинода қилган катта ишларидан бири — «Гул-обод ва хон Феруз» («Йўл бўлсин») фильмидаги Феруз образини яратиш бўлди.

Санъат Девонов самарали ижод қилиш билан бир қаторда, мана бир неча йил-дирки, маъмурий-ташкилий ишларда ҳам фаолият кўрсатмоқда. У анча вақт Хоразм театрига, кейинчалик жумхурият актёрлар уйига, Абдулқодир Қодиоров номидаги ўзбек давлат драма театрига бошчилиқ қилди. Ҳозир эса Ҳамза номидаги ўзбек давлат академик драма театрининг директори лавозимида ишлаётган.

• Санъаткорлар даврасига ТИЛИ ВА ОЁГИ САҲНАДА «ЧИҚҚАН»

«Офтобхон»да Мадумар каби образлар билан актёр сифатида томошабинларга танилди. С. Девонов К. Отаниёзов, В. Фаёзов, С. Камолов, М. Сафоевлардан саҳна сирлари ва қўшиқ ижрочилигини ўргана бориб, маҳоратини ошириш мақсадида ўз устида кўп ишлади. Аста-секин театр режиссёрлари унга спектакллардаги бош ролларни ҳам ишониб топшира бошладилар. Шундай қилиб, Санъат Девонов «Айбсиз айбдорлар»даги Незнамов, «Аршин мол олон»даги Аскар, «Тоҳир ва Зухра»даги Тоҳир, «Майсаранинг иши»даги Чўпонали, «Холисхон»даги Рустам ролларини меъёрига етказиб ижро этди. Актёр ўз ижоди давомида бир-бирдан мураккаб ва ранг-баранг образлар силсиласини яратди. Ишқий-романтик, комик, драматик, тарихий, фожиавий, замонавий асарлардаги қаҳрамонларни ўзига хос талқин ва бадийий жозиба билан гавдалантирди.

Маълумки, бир-бирига ўхшамаган гоҳ кулгили, гоҳ фожиавий тақдирларни томошабини қалбига етказиш актёрдан катта маҳорат талаб қилади. Санъат ака мана шундай қийин ва масъулиятли вазифаларни ўз икtidори билан забт эта билди. Шундай қилиб у саҳ-

СУРАТЛАРДА: Санъат Девонов «Ибн Сино» спектаклида Ибн Сино ва «Вировининг ташвиши» фильмида Элёр ролида.

Умарбеков), «Лайли ва Мажнун» (Хуршид), «Ошиқ Ғариб ва Шохсанам» (М. Юсупов, С. Самандаров), ойнал жаҳонда намойиш этилган «Бахтлимисан, Гули» (Д. Жуманиёзов), «Онагул» (Н. Салолев), «Қабул соатларни» (Э. Самандаров) сингари спектаклларни саҳналаштирди.

Севишли актёримиз кино санъатида ҳам фаол ижод

«Юлдузлар жилоси» (режиссёр В. Ильинский)да Абдуғани, «Ўзбектеелефильм»да ишланган «Шашмақом»да Одилхон, «Оловли соҳил» (режиссёр У. Назаров)да Ҳасанбой, «Узоқ-яқин йиллар» (режиссёр К. Ерматов)да Ризаев, «Кўк гўмбаз» («Ўзбектеелефильм», режиссёр Ҳ. Файзиёв)да шох-масхарабоз, «Юзма-юз» (режиссёр Ф. Шермухаме-

Биз бу 7 нафар фарзанднинг отаси, 15 нафар набиранинг бобоси — серташвиш ва сермахсул санъаткорга халқимизга хизмат қилиш йўлида ҳеч қачон ҳориманг, ҳаётингиз мазмунан янада бойийверсин, деймиз.

Модина АШИРОВА, санъатшунос.

• МУШОИРА—91 •

ЗОР ЭТМАГИЛ

Муҳаббатнинг суратини шонр чизгай ғазалдан,
Ишонларнинг юракдаги тугендир азалдан,
Суяқлисини ислодини тотли билгай асалдан,
Эр йигитни маъшуқасини сўзига зор этмагил,
Шонр қалби — эл-юртга қайнаб турган булоқлар,
Севиқли ёр боқишлари — тоза қалбга чироқлар,
Кимларгадир бундай туйғу юлдуз каби йироқлар,
Шер йигитни маъшуқасини сўзига зор этмагил,
Ҳақ йўлида шонр зоти изига ҳеч қайтмагил,
Ерга айтар сўзларини ўзгаларга айтмагил,
Номинини сир тутаиб, Мардон, шаънинига шеър

битмагил,
Дер, йигитни маъшуқасини унга зор этмагил.
Мардон МАМАНОВ,
шифокор.

ГИЛОСХҲҲҲ

Жуда ҳам серҳосилдир
Вогимиздаги гилос.
Пингач, термоқда шошар
Олим, Нурали, Илёс...
Маънадона Алишер
Болаларга боқиб, дер:
— Кўп бу йил ҳосилимиз,
Шоҳига осилимиз...
Қизиқ-қизиқ ган айтаб

Болаларни кулдирад,
Гап билан хўп чалғатаб,
Уан нақдос туширад,
Шу бонс Алишернинг
Номи ўзгарди-қолди.
Исмига «Гилосхўр»
Деган қўшиқча олди.
Латофат НОМЗОВА,
талаба.

ҲАҚЛИГИНГИ БИЛИБ, УМИД ҚИЛАР ЖОН...

Танграм, бу жаҳонни қилибсан ижод,
Нечун ҳар томонни этмадинг обод,
Сени ёд қилганимиз кулбаси байрон,
Золим, қонларнинг эса юрар шод.

Танграм, бу не ҳолки, ўғриллар
беддир,
Шоҳликка лойиқлар камтару тендир,
Алдоқчи, фоҳиша, фитначи бахтли,
Ночорлик не учун қонларга чекдур?

Е раб, ўзингсан ҳоқону одил,
Адолат, ҳақиқат — талабинг буткул.
Сенга бу сўзлардан мақсудим битта:
Шу олам мулкинги? Одиллигинг

қил.
Ворлигининг эслаб, дил олар дармон,
Ҳақлигинги билиб умид қилар жон,
Лекин имонсалар бахтини кўриб,
Е раб, ишларингдан бўларман

ҳайрон?!
— Бандалар бандани ўлдирса гуноҳ!
— Ҳеч ким ҳеч кимсага қазинасин

чоҳ!
Танграм, шу сўзларни сен айтган
бўлсанг,
Нечун бу оламда қотил кўп, эвоҳ?!
бўлсанг,
Нечун бу оламда қотил кўп, эвоҳ?!
бўлсанг,
Нечун бу оламда қотил кўп, эвоҳ?!

Е раб, мени сирли сойга айлантвр,
Еки бир шамширга, ёйга айлантвр,
Марҳаматинг билан оламни поклай,
Сўнг майли жинимини лойга

айлантвр.
Бир осий бандангман, хоҳласанг хўр
қил,
Хоҳласанг, эй танграм, доно ё зўр
қил.

Лекин илтижом шу: ҳақинг ноҳаққа
Этилганини кўргунча, мени ҳам кўр
қил.

Е раб, илобатга олгил илтижом,
Ким сотқин бўлса гар, қил дони
бадином

Ивонгар тилидан осилсин сўзлар,
Нўқолсин оламдан бу икита калом.
Танграм, ҳақсизликлар кўзгатди

алам,
Гарчи бу айдир ўзинга боҳам,
Бир осий бандангман, ҳар иш
сендандин,
Афу эт, номқўз тебратсам қалам.
Санджон МУСТАФОЕВ,
Ғалаба ноҳияси.

ҚАДРИЯТ

ШАҲАР қозиси маҳбусни шариятга шак келтирганликда айблаб, Хужан Аъламдор тоғидан ташлаб ўлдириш хусусида ҳукм чиқарди ва ҳукми ижро этишни икки жаллодга топширди. Жаллодлар икки қўли орқасига боғланган маҳбусни ҳайдаб тоғ этагига келдилар ва гуноҳкорни олдинга ўтказиб, тоғқа чиқа бошладилар. Тоғ ниҳоятда тик ва тор бўлганидан қилчиларини яланғочлаб олган жаллодлар маҳбус боғланган арқонни қўйиб юбо-

НОСИР

риб, юз машаққат билан тепага интилишарди. Шу пайт баландроққа чиқиб олган маҳбус, улкан бир харсанг тошни силжитиб юборди. Тош ҳам ўз навбатида бу қонқўрларни пастга суриб кетди. Маҳбус бўлса тоғма-тоғ қочиб юриб, умрининг 15 йилини Бадахшондаги Юмғон қишлоғи ғорида ўтказди. Бу киши — файласуф шоир, маърифатпарвар адиб **АБУМУИНИДДИН НОСИР ХИСРАВ** эди.

Бўлажак шоир ва давлат арбоби Носир Хисрав 1004 йилда ҳозирги Тожикистоннинг Қабодиён шаҳрида деҳқон оиласида туғилади. Бўлажак халқпарвар шоир дастлаб ўз она шаҳрида ўқиб, яқини билми олади, кейинчалик Марвага бориб мадрасада ўқийди, мустанил мутолаа билан шуғулланади. Носир Хисрав фалсафа, мантиқ, математика, тил билими, жуғрофия, табиатшунослик, тиб, адабиётшунослик, фикҳ, астрономия ва бошқа фанларни пухта ўрганиб олади. Бир шеърда шоир доим ўқиб ҳамма илмларни ўрганишга интилганлигини қуйидагича қайд этган:

Билдим қидиришга урдим бошимни,
Бекор ўтказмадим умримни бир дам...
Қайдаки, эшитсам илму донишини,
Эшинг тағиди ўлтурдим маҳкам...
Илмда камолотга эришган Носир Хисрав Балх ва Марв шаҳарларида давлат идораларида ишлабди, бир неча йил Марва солиқ йиғувчиларга бошчилик қилади. Маҳмуд ва Масъуд Ғазнавийларнинг мажлисларида иштирок этади, Салжуқийлар маҳкамасида ҳам хизмат қилади. Шу лавозимлар-далигида у шаҳар ва қишлоқдаги меҳнаткашларнинг оғир иқтисодий аҳволини, ҳонавайронлигини ўз кўзи билан кўради, виждони қийналиб вазифасидан воз кечади. Шундан сўнг шоир 1046 йили укаси ва шогирди билан етти йиллик сафарга чиқади. У шарқнинг жуда кўп мамлакатларида бўлади. Қоҳирада икки йил яшайди. Бу сафар шоирнинг меҳнаткаш халқга бўлган меҳр-муҳаббатини ошириб юборди, у ўз даври учун прогрессив бўлган халқ ҳаракатини, мавжуд тузум, ҳукмрон синфларга нисбатан норозиликни қўллаб-қувватлайди, илгор фикрларни тарғиб этади. Ҳузурон синф вакиллари эрксевар шоирни қувгун

қиладилар, таҳрир этадилар. Носир Хисрав дарбадарликда юриб, охири, 1063 йили укаси Абдусамат билан Бадахшоннинг Юмғон ноҳиясидан паноҳ топади. Бадахшоннинг ўша вақтдаги ҳокими Абу Али ибн Асад исмовлия маънабани қабул қилгани учун шоирни ўз ҳимоясига олади. У 25 йил давомида ўзининг барча асарларини шу ерда битади, муаллимлик қилади. (Айрим ривоятларга кўра шоир ғорда яшаган).

Носир Хисрав 1088 йили шу ерда (Бадахшонда) вафот этади. Ҳазрати Саййид қишлоғидаги минорали мақбараси халқнинг зиёратгоҳидир.
Носир Хисравдан бизга қадар катта ҳажмда адабий ва илмий асарлар сақланиб қолган: «Сафарнома», «Саодатнома», «Рўшнонома», «Ҳикमतлар мажмуаси», «Мусофирларнинг йўл озуқалари», «Важҳи дин», «Қушопи ва раҳонш», «Хон ул-ихвон», араб ҳамда форсий тилларидаги иккита шеърлий девони шулар жумласидандир. Ўз асарларида шоир илм-фанни, касб-хунар, фойдали меҳнатни улуғлайди, илм ва касб ўрганишни тарғиб этади. Илмни бахт-саодат калити деб билган шоир донишманд ва олимларни, билимдонларни таърифлайди, кишилари улардан таълим олишга чақиради. Маърифатпарвар шоир зулм-зўрлик, жаҳолат ва ноодликни, талончилик ва тоғламачиликни қоралайди. Халқ меҳнати, бойлиги эвазига айш-ишрат билан шуғулланувчи,

ХИСРАВ

ҳаром бойлик ортирувчи ҳукмронларни танқид қилади. Масалан, Хуросон амирларини бургига ўхшатади:

Гург ту, на мир мар Хуросонро,
Султон набувад чунин, ту шайтони.
(Сен Хуросоннинг амири эмас, бурисан, Султон эмас шайтонсан).

Носир Хисрав меҳнаткаш халқни, ҳунарманд, биногор, деҳқонлар ва бошқа касб-кор эгаларини алоҳида таърифлаб, уларни жамиятнинг моддий неъматларини яратувчилар деб билади:

Жаҳон шодлигининг бонси деҳқон,
Унинг бирла экинзор, боғу бўстон,
Бу ишдин яхши оламда не бордур,
Одам наслига бу иш ёдгордир!

Носир Хисравнинг «Сафарнома» асари ҳам алоҳида қимматга эга. Чунки унда адиб Озарбайжон, Арманистон, Эрон, Сурия, Фаластин, Туркия, Миср сингари мамлакатларнинг географияси, табиати, илм-фани, хўжалиги, меъморчилиги, у ердаги халқларнинг турмуш маданиятига доир жуда қимматли маълумотлар берган, қизиқарли воқеаларни ёзиб қолдирган, ҳолис баҳолаган.

Эрксевар шоир Носир Хисрав ўзи олқишлаган халқпарварлик, маърифатпарварлик ғоялари билан ҳамisha бизга яқиндир.

Ҳамиджон ҲОМИДОВ,
филология фанлари номзоди,
доцент.

НОСИР ХИСРАВ ХИКМАТЛАРИДАН

Доно суҳбатидан сира қочмагил,
Тазсирин ўтказар сенга ҳам у тил.

Ақлга или бирла бергил кўмак,
Ақл бу илмга харидор, демак.

Ақлнинг олтиндан ортқидаги бор,
Одам олтин билан бўлолмас ҳушёр.

Косибдан шоду хуррам йўқ жаҳонда,
Хунардан яхши дур ҳам йўқ жаҳонда.

Илм бирла етни мулкни, биродар,
Заррачадан чиқиб қуёшга қадар.

Жаҳолат ақли бирла қурма суҳбат,
Етар ҳар дам бу ишдан жонга захмат.

Ҳақиқат халқингга меҳрибон бўлгил,
Яхшиликка тириш ва омон бўлгил.

Тутгил қариларнинг қалтироқ қулини,
Қаригач билурсан кексалик йўлини.

Ешлик, телбаликни чиқар бошингдан,
Онанг хизматида бўлгил ёшингдан.

«САФАРНОМА» ДАН

Искандария шаҳри Нил дарёси соҳилида жойлашган. Шу ердан Мисрга кема орқали мева олиб бордилар. Бу шаҳарда гаройиб бир минора кўрдим. Миноранинг кубаси — унча қандайдир бир ойна жойлаштирилган бўлиб, ўзидан кучли нур чиқарарди. Румдан, яъни Истамбулдан чиқиб дарё орқали шу томонга келатган ҳар қандай кема ана шу ойна қарши-

сига келгач, ҳалиги нурда куйиб кетаркан. Румликлар (турклар) турли ҳийла ва жосусликлар билан бу ойнани синдирдилар. Бир киши Миср Султонига ўша ойнани аслига келтиришни ваъда берибди. «Бунга ҳолат қолмади, Турклар усиз ҳам бизга совга-саломлар бериштил, таъзим бажо келтиратилар», деб жавоб берибди Султон...

ТУНИС шаҳрида буқаламун номли заррин мато

тўқиларкан. Бу матодан тик килган либос бир кунда бир неча тусда товланаркан. Бундай матонин бошқа ҳеч бир мамлакат халқи ишлаб чиқмас экан. Шу-нинг учун Тунис буқаламуни Магрибу Машриқда шўрат қозонибди.

МАККА шаҳрининг ҳавоси ҳаддан ташқари иссиқ бўлади. Қишда ҳам Маюна боворларида таррак, боднинг, бодинжон (помидор) кўрдим.

ДУГОНАЛАР

Кўзаларининг учқундан ой ҳам қораймиш қошида,
Куйдуриб шамсни, ярақлар зардўзи дўппи бошида.
Бу не барно, не дилором, кўзда ибонинг жилваси,
Ногоҳ учратдим иккисин айни муҳаббат ёшида.
Сарви қадлар куйдирай деб кўзаларни атлас кийдилар,
Раста қомат қолди ногоҳ сарву атлас талошида.
Қилма таъриф, эй Дилмурод, асло бировнинг ёрини,
Тарк этиб ўз дилбаринг, сўнг куйма ҳасрат оташида!..

Дилмурод САИДОВ.

Даврон АҲМАД олган сурат.

Шайх Абдулло Ансорий

АБУ ИСМОИЛ Абдулло Ансорий — буюк аллома ва шоир.

1006 йили Ҳирот яқинида таваллуд тошган. Мусулмон дунёсида «Шайх ул-ислом» ва «Пири Ансор» номлари билан машҳур.

Унинг араб тилида битилган «Манозил ас-сирия», «Табақот ас-сўфийя» китоблари, форсийда «Манозил» ва «Муножот» асарлари мавжуд.

Улуғ Алишер Навоий ўзининг «Насоийм ул-муҳаббат» рисоласида шайх Абдулло Ансорийнинг ҳаёти

ва ижоди ҳақида маълумотлар беради. У 1089 йили вафот этган.

Абдулло Ансорий рубоийлари буюк сўфийна руҳининг ёрқин жилваларидир.

Яқинда «Нур» ижодий ишлаб чиқариш бирлашмаси томонидан чоп этилган ва таниқли шоир Жамол Камол таржима қилган «333 рубоий» рисоласида Абдулло Ансорий рубоийларидан намуналар берилган. Қуйида ўша рисолага киритилган рубоийларнинг айримлари билан танишасиз.

Абдулло АНСОРИЙ.

РУБОИЙЛАРДАН НАМУНАЛАР

Дийдамда ўзинг аён экансан, билдим,
Сийнамда ўзинг ниҳон экансан, билдим,
Излаб сени шу жумла жаҳондин сўрадим,
Шу жумлаю шу жаҳон экансан, билдим...

Ё раб, йўлингга рост нишон истармен,
Тупроқ ила танимга жон истармен.
Етдим бори неъматингга, эвоҳ, энди,
Шукримни дейишга бир забон истармен...

Кабриин ипидни ўзинг ҳалос эт, ё раб,
Нафсин итидан ўзинг жудо эт, ё раб,
Вегона эрурмен, ошнолик кўргиз,
Кел, энди ўзингга ошно эт, ё раб...

Маҳшар кунин охиққа бўлак хор бўлмас,
Ёр юзига боқмас эрса ул, бор бўлмас.
Васлинг кўйидин биҳишт сари бошласан,
Бормасмен, агар ваъдаин дийдор бўлмас...

Билиб қўйган яхши

ҲОЗИРГИ вақтда инсон ва ҳайвотот учун керакли бўлган соф кислороднинг камайиб кетаётганлиги катта ташвиш туғдирмоқда. Ҳаёт манбаи ҳисобланган кислород ҳосил қилувчи манба асосан ўрмонзорлардир. Сайёрамизда 4,8 миллиард гектар ўрмон бўлса, шундан игна баргли дарахтлар жаҳон захирасининг бешдан уч қисми Европа мамлакатларига тўғри келади. Беларус, Грузия, Болтиқбўйи республикаларида ўрмонлар улар худудининг 34—38 фоизини ташкил қилса, жумҳуриятимизда у атиги 4,8 фоизга боради. Шу сабабли ҳам бизда ҳаво нисбатан тез ифлосланиб бормоқда.

Ҳозирги вақтда атмосфера ҳавосининг таркибида қарийб 21 фоиз кислород, тахминан 0,03 фоиз карбонат ангидрид бор. Кислород ва карбонат ангидрид нисбатининг ўзгариши, айниқса кислород камайиб, карбонат ангидрид кўпайса, инсон ва ҳайвотот организмга ноқулай таъсир қилиши мумкин. Қитъаларимизни ўраб олган ҳаво океанининг ўлчамлари ниҳоятда катта, унинг вазини қарийб 5000 триллион тоннага боради. Ер қуррадаги ҳар бир жон бошига 2,5 миллион тонна ҳаво тўғри келади, дейилади. Лекин ҳозирги экологик аҳвол жиддий бузилаётган жойларда кислород мувозанатини сақлаб қолиш жуда муҳимдир.

Кейинги юз йил давомида 245 миллиард тонна кислород йўқотилди. Унинг ўрнига 360 миллиард тонна карбонат ангидрид ҳосил бўл-

ди. Бу инсоният оқибатини ўйламай кўп миқдорда ёнил-ғиларни ёқиши, ўрмонларни кесиши, техника воситаларини таёрлаши, айниқса, автомобиль, ракета, самолёт, пароходларни кўпайтириши натижасидир. Айниқса транспорт воситалари двигателларида кўплаб кислороднинг ёниши оқибатидир. Оддий бир мисол: 320 миллионга автомобиль ёр юзидаги барча аҳолига қараганда кўпроқ кислород истеъмол қилар экан. Бир киши кун давомида нафас олган ҳаво миқдори эса 360 литрни ташкил этади. Агар бир машина 100 литр бензин ишлатса, 1700 килограмм ҳавони ёқади, бу бир кунда 4—5 кишини ҳаво билан таъминлашга етади.

Қисқаси, кислород шундай газки, усиз ерда ҳаёт мавжуд бўлиши мумкин эмас. Агарда инсон овқатсиз 40 кунгача, сувсиз олти кунгача чидай олса, ҳавосиз олти сонияга ҳам ета олмайди. Чунки баданда унинг захираси бўлмайди. Шунинг учун азиз дўстлар, жумҳуриятимизда дардга даво бўлган тоза ҳавони ҳосил қилувчи ҳар хил дарахтларни кўплаб экайлик. Дарёлар, каналлар, кўллار четларини дарахтлар билан бурқайлик. Бу эса саломатлигимизнинг яхшиланишига, ҳайвотот ва айни вақтда ўсимликлар дунёсининг кўпайишига олиб келишини ҳеч қачон эсдан чиқармайлик.

А. МАВЛОНОВ,
табиатни муҳофазаси қилиш бўйича жамоатчи нозир.

ТОЗА ҲАВО — ДАРДГА ДАВО

Уни оёқлари боқади.

Сўраган эдингиз

Баобаб дарахтларнинг энг каттаси, дейишади. Ҳақиқатдан ҳам шундайми? Шу ҳақда қисқача ташвиш берсангиз?

А. АБДУЖАББОРОВ,
Қўрай ноҳияси.

МАЪЛУМКИ, бизнинг Урта Осиё минтақаси назарда тутилса, ҳар томонлама энг катта дарахт чинор ҳисобланади. У қирқ-эллик метр баландликка бўй чўзиб, неча асрлар давомида кўкариб туради.

Дунё миқёсини оладиган бўлсан, энг катта ва энг узоқ умр кўрадиган дарахт баобабдир. У Африка қитъасининг саваннасида ўсади, бошқа қитъаларда ўсмайди. Ҳақиқатдан ҳам у киши ҳайрон қоларли даражада бекиёсдир. Шохлари катта кенгликни эгаллайди, танаси эса бир неча ки-

жуда мослашиб олган. Унинг кучли илдиз тизими баобабни етарли миқдордаги нам билан таъминлаб туради. Унинг сув захиралари 120 миңг куб метргача боради. Бунинг устига дарахт намликнинг буғланишини камайитиришнинг ҳам «ҳаддини олган». Бунинг учун у қурғоқчилик мавсумида ўз баргларини тўкиб юбаради. Худди шу вақтга келиб унинг меваси пишиб етилади. Улар унча катта бўлмаган узунчоқ қоқоққа ўхшаш шаклда бўлади. Маҳаллий халқ меваси этини танавул қилади. Ишқаланиб кукунга айланган барглари эса Африкада резавор сифатида фойдаланилади.

Баргларини тўкиб юборган дарахт ҳозиргина ердан қазиб олиниб тўғри қўйилган катта сабига ўхшайди. Баобаб ёғочи жуда юмшоқ бўлади ва ундан турли хил рўзгор буюмлари тайёрланади. Маҳаллий ҳунармандлар уни бошқа дарахтлар ёғочидан афзал кўрадилар. Унинг пўстидан мустаҳкам арқонлар тўқишади. Таркибидан ишқор моддалари кўп бўлган илдизи терига ишлов беришда фойдаланилади. Унда адансонинг алколони бор, у худди хинига ўхшайди. Судандаги айрим қабилаларда янги туғилган ўғил бола чақалоқларни баобаб илдизи қайнатмасида чўмилтириш одати ҳам бор. Бу билан гудаклар соғлом ва бақувват бўлсин, деб ният қилинади. Баобабнинг ўзига хос ажойиб хусусиятларидан яна бири узоқ умр кўришидир. Ботаникларнинг ҳисобларига кўра бу дарахт беш миңг йилдан ҳам ортиқроқ яшар экан.

5 МИНГ ЙИЛДАН ОРТИҚ ЯШАЙДИ

Шининг қучоғига сиймайдиган даражада йўғон бўлади. Айримлариники 45—50 метрга боради. Ҳатто, ундан уй сифатида фойдаланишган.

Гуллари ҳам худди қомайтига яраша. Липопадай келади. У оппоқ бўлиб, айланасига 20 сантиметр ва ундан ҳам ошқроқ бўлади. Ҳар бир шохда биттадан бўлувчи гули очилганда кучли мушк ҳиди таратади. Баобаб одатда ҳар йили бир марта — май-июнь ойларида гуллайди ва ажойиб манзарани кашф қилади: бамисоли саванна ўртасида қор тўпланиб ётганга ўхшайди.

Бу ажойиб дарахт саваннадаги жазирама иссиққа

Экология ва саломатлик

АТРОФ-МУҲИТ билан касб касалликлари ўртасида узвий боғлиқлик борлигини таъкидлашнинг ҳожати бўлмас экан. Бу ҳаммага маълум бўлган оддий ҳақиқат. Лекин кўпчилик жамоаларда унга эътибор бермаслик, аввало ишлаб чиқариш корхоналари ва ташкилотларида атроф-муҳит мусоффолигини, иш шароитининг лозим даражада бўлишини таъминлашга иккинчи, учинчи даражали юмуш, деб қараш ҳукм сурмоқда. Бундан аввало шу жамоаларнинг ўзлари зарар кўрмоқдалар, уларда касб касалликлари билан оғриш кўпаймоқда.

КАСБ КАСАЛЛИКЛАРИ НЕГА КўПАЙМОҚДА

Масалан, Бекобод цемент комбинатида шундай аҳвол ҳукм сурмоқда. Яқинда ўтказилган текшириш бунинг яққол кўрсатди. Иш жойларидаги чанг миқдори нормадагидан анча кўплиги аниқланди. Тегирмон ремонт қилувчи слесарлар иш жойида чангланаш даражаси ҳар куб метр ҳавода белгиланган 6 миллиграмм ўрнига 24 миллиграмм бўлмоқда, тегирмонлар орасида 26, дуварлар сўғричларда 35—36 миллиграммга етмоқда. Транспорт машинасини иш жойида эса ҳатто 96 миллиграмм бўлаяпти. Цемент тортиш цехида асоб-ускуналарнинг вақтида созланмаслиги сабабли чангланаш жуда ортиқ даражада. Бу каби мисолларни яна кўплаб келтириш

мумкин. Корхонада шу йилнинг ўтган даври ичида 4 миңг тоннадан кўпроқ зарарли моддалар ҳавога чиқариб юборилган.

Оҳангарон «Сантехлит» заводида ҳам ишлаб чиқариш экологияси ташвишли ҳолда. Қўюв цехидаги айрим ускуналар олдида ҳавонинг чангланishi руҳсат этилган меёр — 6 ўрнига 55 миллиграммга етмоқда. Корхонада тортич-шамоллатиш ускуналари бор, лекин улар талабни қондирмаяпти. Ишчи-хизматчиларнинг 65 фоизи ноқулай меҳнат шароитларида ишлашади. Мазкур «кўрсаткич» тўрт йилдирки камаймаяпти. Бу эса ўз навбатида касб касалликларининг кўпайишига сабаб бўлмоқда. Бу билан меҳнат муҳофазаси қондалари ҳам бузилаяпти.

Вилоят касабат уюшмалари кенгашининг раёсатида Бекобод цемент комбинати ва Оҳангарон «Сантехлит» заводида ишловчиларга хавфсиз ва соғлом иш шароити, атроф-муҳит муҳофазаси юзасидан маъмурият ва касабат уюшмалари кўмиталарининг фаолияти ҳақидаги масала кўриб чиқилганда шу ва бошқа шу каби кўпдан-кўп камчиликлар очиб ташланди. Шундай нуқсонларга йўл қўйилганлиги учун бу корхоналар раҳбарлари қаттиқ танқид қилинди. Мазкур масала юзасидан қабул қилинган қарорда ҳар бир бўлинма, участка, цех доирасида 1992 йилнинг биринчи ярим йилгида барча камчиликларни бартараф этиш мақсадида жорий йил охиригача комплекс тадбирлар ишлаб чиқиш, техника хавфсизлигининг ҳолатини яхшилаш юзасидан белгиланган тадбирларни бажариш бўйича масъулиятни ошириш, меҳнат хавфсизлиги қондаларига қатъий амал қилиш,

корхоналарда экологик аҳволни яхшилаш учун назоратни кучайтириш, бунга кенг жамоатчиликни жалб қилиш, касабат уюшмалари тармоқ вилоят кўмиталари меҳнат — техника хавфсизлиги бўйича йўриқчилари билан рейд ҳамда текширишлар уюштириш ва бошқа муҳим масалалар қамраб олинди. Масъулиятни оши-

Кенг жўзон бағрида

ришга қаратилган чоралар белгиланди.

Вилоят касабат уюшмалари кенгаши раёсати ўзбекистон касабат уюшмалари Кенгаши федерациясига, Ўзбекистон Олий Кенгашига, Ўзбекистон қонунлар мажмуасига меҳнат, техника хавфсизлиги ва табиат муҳофазаси қонун-қондаларини бузган ҳужалик раҳбарларига нисбатан иқтисодий чораларни кучайтиришни назарда тутувчи моддаларни киритишни ҳавола қилиш ҳақидаги таклифи жўнатилди.
В. ПўЛАТОВ,

БУ ТУРФА ПЛАМ

САҲРОИ КАБИР ҚУМИ..
ОВРҲУПОДА

● **ГЕРМАНИЯДАГИ** Бохум дорилфунун олимлари кўп йиллик тадқиқотлардан сўнг Саҳрои Кабир қумлари Оврўпога учиб келишини қайд қилдилар. Уларнинг ҳисобларига қараганда жаҳондаги энг йirik саҳро қуми ҳар йил 10 миллион тоннагача бу қитъа мамлакатларига кўчиб келар экан.

Ҳаво қўюнлари билан 10—12 километр баландликка кўтариладиган чанг-тузон булутлари шимол томон учиб боради, қум эса ёмғир суви билан мунтазам ерга туша боради.

Саҳрои Кабир «совраларини» фақат Оврўпогагина эмас, бошқа томонларга ҳам юбориб туради. Жумладан, Атлантика томон учиради. Шу сабабли саҳро қуми ҳатто Канад оролларида ҳам топилади.

ЭЙФЕЛЬ МИНОРАСИГА ТАШРИФ

Шу йилнинг сентябрь ойида уч балинд минора — Останкино, Тошкент ва Ленинград телеминоралари раҳбарлари Францияда бўлиб, меҳмонлар ва сайёҳларни кутиб, минорадан тижорат ишларида фойдаланиш ва иш тажрибалари билан ўртоқлашни мақсадда машҳур Эйфель минорасига ташриф буюрган эди.

Эйфель минорасида давлат телевидениеси қатори тижорат телевидениесининг ҳам кўрсатувлари олиб борилади, станциялар сони кўрсатувларнинг долзарблигига қараб ўзгариб турар экан.

Минорани ва юқоридан туриб мафтункор Парижни томоша қилишни хоҳловчилар сонининг кўпчилиги бизни хайратда қолдирди. Бир кунда бу ерга 6 мингга яқин киши ташриф буюрар экан. Буни қараганки, Эйфель минораси дунё бўйича энг кўп одам ташриф буюрадиган жой ҳисобланаркан. Минорага келган ҳар бир меҳмон бу ердан ўзи учун қандайдир эсдалик олиб кетишга ҳаракат қилади. Бунинг учун уларга кенг шариоит яратиб берилган.

Минорада наstdан юқорига қараб ҳар ерда савдо дўкончалари жойлашган. Харидор улардан ўз хоҳишига, дидига, ҳаётига қараб турли моллар сотиб олиши мумкин. Баҳолар дўкончалар қанча юқоридан жойлашган бўлса, шунча ортаваради. Минорада жойлашган 6 ресторан ҳам шу тартибда ишлайди.

Эйфель минорасидаги бир зал ҳаммамизни хайратда қолдирди. У тугмачани босиб йўли билан мажлислар залига, телестудияга, кўрғазма залига ёки расмий урғашулар залига айланади. Бу заллардан ташкилотларга ижарага бериб туриш каби мақсадларда фойдаланилади. Шу йўсинда Эйфель минораси ҳар йили миллиардлар доллар фойда олади.

ПАРИЖ ШАБАДАСИ ЎЗБЕКИСТОН БАЙРОҒИНИ ХИЛПИРАТАДИ

Эйфель минорасида бўлиб ўтган йиғилишлардан бирида мен Тошкент телеминораси ҳақида гапириб бердим. Бизнинг минорамиз ҳам кўпчилик ҳамкасбларимизда катта қизиқиш уйғотди. Ушбу йиғилишда жаҳоннинг ноёб баланд миноралари уюшмасининг навбатдаги анжуманида Тошкент телеминорасини уюшмага киритиш ҳақидаги масалани кўриб чинчи таклифи киритилган эди.

Яқинда биз 1-3 октябрь кунлари Голландиянинг Роттердам шаҳрида бўлиб ўтган жаҳоннинг ноёб баланд миноралари уюшмаси Бош Ассамблеясида Тошкент ва Барселона телеминоралари Уюшма талабларига жавоб берадиган деб топилгани ва унинг аъзолигига киритилгани ҳақидаги расмий ҳужжатларни олдик. Тошкент телеминораси Уюшма аъзоси бўлган 18 минора ичида баландлиги бўйича 4 уринини олибди. Анъана бўйича энди Ўзбекистон жумҳуриясининг байроғи Эйфель минорасида хилираб туради.

Фурсатдан фойдаланиб, мен барча ҳамкасбларимни, пойтахт аҳолисини, Тошкент телеминораси ижодкорлари ва қурувчиларини миноранинг жаҳон миқёсида тан олингани билан қутлаб, барчага янги ижодий зафарлар тилайман.

ТОШКЕНТ ТЕЛЕМИНОРАСИГА ТАШРИФ БУЮРИНГ

Уюшма аъзоси бўлиш телеминора ходимларига меҳмонлар, сайёҳларни кутиб, техника ва технологиянинг барча масалалари бўйича жаҳон даражасига етишишни вазифа қилиб юқлайди. Шунинг учун биз ҳозирги кунда телеминора меҳмонларига кўрсатиладиган хизматни кенгайтириш, шарт-шароитларини яхшилашга катта эътибор бераётимиз. Минора худуди ободонлаштириляпти, Тошкент телеминораси рамиздаги кичик ёдгорликлар савдосини йўлга қўйиш режалаштириляпти.

Яқинда Қизил залига таъинлаш ишлари тугатилди, унинг ҳозирги кўриниши олдингисидан анча фарқ қилади. 1992 йилнинг 1 январидан бошлаб бу ерга меҳмонлар ташриф буюришлари мумкин. Бу тошкентликлар ва пойтахт меҳмонлари учун бизнинг янги йил совғамиз бўлади.

Меҳмонларнинг ресторанда бўлишлари 1,5 соатга узайтирилади. Минорада бўлиш умумий вақти 2 соатлигича қолади. Кириш патталари ҳозирча эски нарҳда, катталар учун — 2,40 тийин, болалар ва 16 ёшга бўлган ўсмирлар, талабалар ва аскарлар учун — 60 тийин, ресторonga кириш — 10 сўм Патталарни телеминора сайёҳлик хизмати кассасидан (Энгельс кўчаси, 109-уй) ёки 35-06-85 телефони орқали буюртма бериб сотиб олиш мумкин.

Умида ҚОДИРОВА, Тошкент шаҳар радио-телевидение узатиш маркази бошлиғи.

ФОЙДАЛИ МАСЛАХАТЛАР

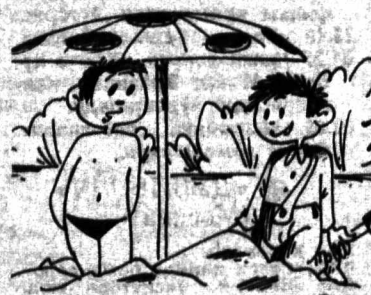
- ХОНАДАГИ бўёқ ҳидидан тезроқ қутулишни истасангиз, у ерга совуқ сув тўла челаки ёки бир неча банка ош тузини 2-3 кун қўйиб қўйинг.
- АГАР шифа кутисида нохуш ҳид пайдо бўлса, у ерга бир неча бўлак писта кўмир қўйинг. Қарабсизми, 2-3 кун ўтар-ўтмас ҳиддан асар қолмайди.
- ХОНАДАГИ тамани ҳиддан ҳалос бўлишни истасангиз, бунинг осон йўли бор: совуқ сув билан хўлланган бир неча сочани қўйсангиз кифой.
- ТЕРМОСДАГИ нохуш ҳидни йўқотиш учун уни сирка солинган сув билан ювиб ташлаш лозим бўлади. Бунинг учун бир стакан сувага бир чой қошиқ сирка аралаштирасиз.
- БИЛЛУР ва шиша идишларини ярақлатишининг ҳам жуда осон усули бор. Уларни сирка солинган совуқ сув билан чайиш лозим. Бир литр сувага бир ош қошиқ сирка қўясиз.
- НИКЕЛЛАНМАГАН идишлардаги ёт юки нашатир спирти қўшилган совуқ сув билан ювилади. Бунинг учун бир литр сувага бир чой қошиқ спирт қўшилди.
- АГАР алюминий идишининг деворлари қорайиб қолса, бундай жойларни сует сиркали сувага ёки кальцийлаштирилган соданнинг 5-10 фомзли аралашмасига хўлланган латта билан артиш лозим. Шундан кейин идиш иссиқ сув билан обдон ювиб ташланади.
- АЛЮМИНИЙ настриюллари ювганда сувага бир неча томчи нашатир спирти қўшилса, идиш ярақлаб чиқади.
- ЯНГИ сирланган идиш узок вақт хизмат қилсин десагиз, унда номақол қайнатинг. Бир литр сувага 5 чой қошиқ ош тузи солисиз.
- ТАОМ намроқ қорайсини десагиз, янги товани ёт солиб киздириг, сўнгра йиркириқ ош тузи билан ишалагиз.

ЯНГИ ЙИЛ АРАФАСИДА

Тошкентдаги «Шарқ гули» бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасининг поп-оксиди янги йил олдида қизиқарли кеча ўтказилди. Бу ерда ишчилар истеъдодли қаламкашлар ва санъаткорлар билан учрашиб, ранг-баранг дастур намойишини томоша қилдилар. Кечани бирлашма бош директори, Ўзбекистонда хизмат кўрсатган саноят ходими Раъно Отажоновна кириш сўзи билан очиб, кеча иштирокчиларини кириб келадиган Янги йил байрами билан табриқлади. Шундан сўнг кеча меҳмонлари ўз истеъдодларини намойиш қилдилар: шоира Гулчехра Жураева янги шеърларидан ўқиб берди, Тошкент лойиҳалаш олийгоҳи ходимлари ва мусаввир рассомлар ўз ижодларидан намуналар намойиш қилдилар. «Ваҳор» дастаси рақосалари, композитор Дибором Омогуллаева, Ўзбекистон радиоси хонандалари Муҳаббат Ғофурова ва Гулжон Саломатоваларнинг чиқишлари ҳам кечага ўзгача файз киритди. Ҳа навбатда бирлашманинг Сирожиддин Шаломов раҳбарлигидаги дуторчи қизлар дастаси ҳам ҳамкасбларига ва йиғилганларга концерт дастурларини намойиш қилдилар. Мазмунли ва мароқли ўтган бу кеча кўпчилигиде илиқ таассурот қолдирди.

А. ТОЛИПОВ.

ГАП ЭГАСИНИ ТОПАДИ...

— Яқинда ойим билан дадам маошларини кўшиб менга ҳам кўйлак-шени олиб беришмоқчи...

— Талонига арақ ололмаётганлигига шунчаликми? Бошқаларга раҳмат, ойлаб ҳеч нарса ололмасалар ҳам «гириг» дейишмайди-я.

— Намунча кўп муруч сепгансиз?
— Тагин сомсанинг маза-сини сезиб қолиб қўйналиб юрманг дедим-да, ана.
Расмларни Ш. СУВХОНОВ чизган.

Муҳаррир
Н. НАСИМОВ.

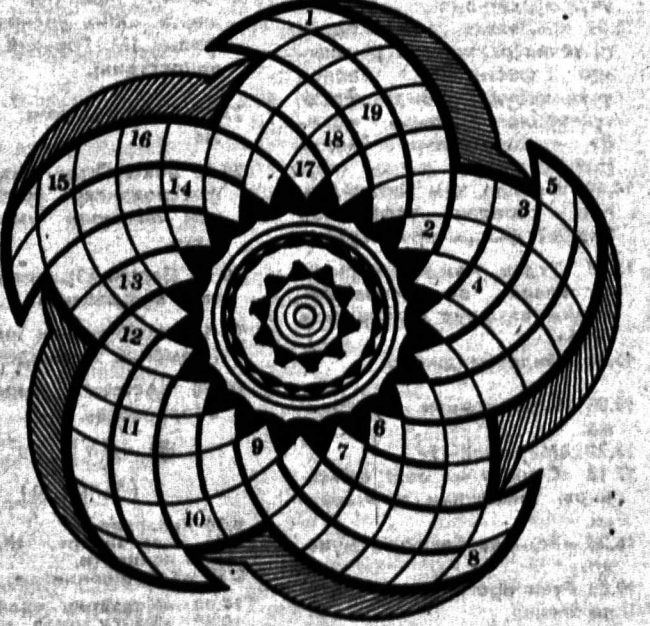
Тошкент НАККАТИ

**МУАССИСЛАР: ХАЛҚ
ДЕПУТАТЛАРИ ТОШ-
КЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГА-
ШИ ВА «ТОШКЕНТ
ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНА-
ЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.**

БОШҚОТИРМА

1. Ўзбекистондаги энг катта кент. 2. Дунёда аҳолиси энг кўп пойтахтлардан бири. 3. Энг улуг зот. 4. Ер қура-сининг энг сержув дарёси. 5. Энг катта ярим орол. 6. Амрико қитъасидаги энг улкан шаршара. 7. Энг баҳайбат илон. 8. Энг кучли музёрар кемалардан бири. 9. Энг кўна пойтахт шаҳар. 10. Ов-рўподаги худуди энг кичик мамлакат. 11. Энг бепарво музлик ўлкаси. 12. Араб алифбосидаги энг биринчи ҳарф. 13. Мамланатимиздаги энг катта музлик номи. 14. Сайёрамиздаги энг совуқ маскан. 15. Энг узун дарё. 16. Қонийта илк парвоз этган жонивор лақаби. 17. Урта Осиёдаги энг қадимий китоб. 18. Энг қаттиқ ва қимбатбахо маъдан. 19. Энг биринчи бошқариладиган орбитал илмий станция.

Ф. ОРИПОВ тузган.

«ИСТИҚБОЛ» Ешлар Маркази ва Қибрай яхна ичимликлар комбинати қошидаги «ЮЛДУЗ» маданий маркази ҳамюрликда
**11 ЯНВАРЬ СОАТ 19.00 да,
12 ЯНВАРЬ СОАТ 15.00 ва 19.00 да**

ЮЛДУЗХОНИМ АБДУЛЛАЕВАНИНГ
Согинаман, йўлга қарайман
деб номланган

КОНЦЕРТИНИ

Ўтказад.
ДАСТУРДА:
хонанда
Доппёр МИРЗААҲМЕТОВ,
«Кизиқчи-90» таълофининг дипломанти
Авазжон ТОЛИВЖОНОВЛАР
ИШТИРОК ЭТАДИЛАР.

Дастурни Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Чипталар соат 11.00 дан бошлаб сарой чиптахоналарида, метронинг «Пахтакор», «Октябрь инқилоби», «Максим Горький» бенатларида сотилади.
Маълумотлар учун телефон: 45-92-13.